

LEEUWARDER COU-RANT

WOENSDAG, den 2 Februarij.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

VEREENIGDE NEDERLANDEN.

LEEUWARDEN, den 1 Februarij.

N O T I F I C A T I E.

Commissarissen-generaal in het departement Vriesland, in aanmerking nemende, dat vele militairen, uit krijgsgevangenschap of ook anderzins van den vijand teruggekeerd, zich naar hunne families begeven; in stede van zich bij de korpsen van 's lands leger aan te melden, ten einde hun tijd bij dezelve uit te dienen, gelijk hunne pligt mede brenst; in aanmerking nemende, dat eene zoodanige handelwijze ten ernstigste moet worden tegengaan, en dat in het algemeen de ontdekking van deserteurs de krachtadigste maatregelen vordert;

Gezien thoebende de bepalingen, ten dezen door den heer commissaris-generaal tot de binnenlandsche zaken, bij deszelfs missive van den 5sten januarij 1814, no. 102, voorgescreven;

Gemaaken allen militairen, uit krijgsgevangenschap of ook anderzins van den vijand teruggekeerd, of, welke vervolgens zullen terugkeeren, zich, dadelijk na de afkondiging dezer notificatie, of, in het vervolg, bij derzelver aankomst in dit departement, bij het naastgelegen korps van 's lands armee aan te melden, ten ware zij zulks reeds te voren mogen hebben gedaan in een ander departement der Vereenigde Nederlanden; terwijl derzelve, bij gebreke daar van, als deserteurs zullen worden aangemerkt; en door de plaatselijke besturen, volgens de instructien, ten dezen aan dezelve gegeven, zullen worden gearresteerd, om vervolgens naar de naastgelegen militairen provooost overgebracht te worden.

Commissarissen-generaal, verbieden verder aan een ieder, onder welk voorwendsel zulks ook zoude mogen zijn, om militairen, van den vijand teruggekeerd, welke hebben verzuimd, zich bij eenig korps van het leger aan te melden, of deserteurs van 's lands leger, te huisvesten en te verbergen, en zulks op zoodanige straffen en penaltiteiten, als bij de nog vigerende wetten en decreten zijn voorgescreven.

En zal deze worden gepubliceerd en geaffigeerd, op de gebruikelijke wijze, alsmede aan de regtbanken in het departement worden toegezonden.

Leeuwarden, den 1 februarij 1814.

De commissarissen-generaal voornoemd,

E. H. BERGSM A,

H. VAN SMINI A.

WIJ, WILLEM, bij de gratie Gods, Prinse van Oranje en Nassau, Souverein Vorst der Vereenigde-Nederlanden, enz., enz.;

Overwegende, dat de belangen van den staat, zoo wel

als van den godsdienst, vorderen, dat zorg worde gedragen voor de betaling der traktementen van de kerkelijke leeraars, de kinderschool- en akademie-gelden daat onder begrepen, welke, voor de inliffing dezer landen in het fransche rijk, van 's lands wege zijn betaald geworden;

Dat de, na den jare 1795, genomene dispositien, over de vernietiging van de fondsen der kantoren van de geestelijke goederen, alsmede de afschaffing van de voormaals genotene randzoen-penningen, thans te meerder voorziening van betaling uit andere fondsen gebieden;

Dat, daar de finale bepalingen, omtrent den voet en wijze van deze traktements-betalingen, in het vervolg, niet dan na rijpe overweging en in verband met andere schikkingen kunnen geregeld worden, eene provisionele en onverwijde voorziening daaromtrent noodzakelijk is;

En, eindelijk, dat, vermits de omstandigheden, waarin deze Staat zich bevindt, door de uitputting van 's lands finantien, en dispositien over gelden, door de Franschen, bij hun vertrek genomen, volstrekt beletten, te voorzien in hergeen op de voormede traktementen, gedurende den tijd der fransche overheersching, is achterstallig gebleven, en het welk zeer aanzienlijke sommen bedragende is, de kerkelijke gemeenten, in zoo verre dit uitvoerlijk zal zijn, voor de behoefte hares leeraren zelve zullen dienen zorg te dragen;

Gehoord de voordragt van onzen commissaris-generaal voor de binnenlandsche zaken;

Hebben besloren en besluiten:

Art. 1. De traktementen, welke, tot op den 31sten december 1810, uit 's lands kas aan de predikanten der hervormde kerk zijn betaald geworden, de kinderschool- en akademie-gelden daaronder begrepen, alsmede de toelagen, welke tot op dat tijdstip aan eenige leeraren van andere kerkgenootschappen zijn geacordeerd geweest, zullen voortaan, te rekenen van den 1sten december 1812, weder uit 's lands kas op derzelve den voet, worden voldaan, en zulks, tot daaromtrent nadere en finale bepalingen zullen zijn gemaakt.

2. Onze commissaris-generaal voor de binnenlandsche zaken zal ons een rapport aanbieden over den voet en wijze, op welke de voormede traktementen, in het vervolg, zouden kunnen geregeld en betaald worden.

3. Hij zal inmiddels zorg dragen, dat, door combinatien en afschaffing van predikants-plaatsen, overal, waar zulks, zonder naeel voor de belangen van den godsdienst kan geschieden, 's lands uitgaven verminderd worden.

4. Hij zal ons ten spoedigsten eene voordragt doen, over de wijze, op welke, voor zoo veel de staat van 's lands finantien zulks gedooft, zoude kunnen worden te gemoet gekomen in de behoeften van andere kerkgenoot-

schappen, bijzonder ook van de roomsch katholieke, geestelijken, welke tot nog toe geene, of zeer geringe, toelagen van den lande genieten, en dezelve echter noodig hebben.

5. Hij zal de meest geschikte, en, zoo veel nodig, meest krachtige maatregelen beramen en bewerkstelligen, ten einde door de hervormde gemeenten zelven, zoo veel mogelijk, worde gezorgd voor de betaling van de achterstallige traktementen, kinderschool- en akademie-gelden daaronder begrepen, van derzelver leeraars, tot op den 30sten november 11., en voor zoo verre dit, na alle aangewende gepaste middelen, in sommige gemeenten ondoenlijk mogt bevonden worden, zal hij aan Ons over het te kort komende eene nadere voor- dragt doen.

6. Onze commissarissen-generaal voor de binnenland- sche zaken en finantien zijn belast met de uitvoering van het tegenwoordig besluit.

Gegeven in 's Gravenhage, den 19den januarij des jaars 1814, en van onze regering het eerste.

(geteekend,) W I L L E M.

Ter ordonnantie van Zijne Koninklijke Hoogheid,
De algemeene-secretaris van staat,

(geteekend) A. R. F A L C K.

Voor kopij conform,

De algemeene-secretaris van staat,

(geteekend,) A. R. F A L C K.

Voor eensluidend afschrift,

J. G. DE MEIJ VAN STREEFKERKEN.

Hij besluit, gegeven in 's Gravenhage, den 14den ja- nuarij 11., heeft Z. K. H. eene commissie, bestaande uit de heeren: F. van der Duijn van Maasdam, F. W. Boers, M. van Marum, H. Tollius, J. M. Kemper, Hendrik Collot d'Escury van Heinenoord, D. J. van Len- nep, en tot secretaris de heer J. L. W. de Geer, be- noemd, ten einde zich, buiten bezwaar van den lande, bezig te houden met het ontwerpen eener organisatie van het hooge onderwijs binnende Vereenigde-Nederlanden. Zij zal, bij dezen arbeid, bestendig in het oog houden, eensdeels, wat de geest van den nederlandschen land- aard en deszelfs gehechtheid aan alle oude instellingen worden, maar ook, ten anderen, welk voordeel, in de gedeeltelijke navolging der maatregelen van lateren tijd, zoude gelegen zijn. Aan dezelve commissie zullen wor- den gerenvoijeerd, ten einde daarop het noodige regard te slaan, alle memorien, adressen of andere stukken, tot de regeling van het hooge onderwijs relatief, welke, het zij aan Z. K. H., het zij aan den commissaris-gene- raal van binnenlandsche zaken, door de departementa- le, plaatselijke of akademische autoriteiten, dan wel door particulieren, aangeboden zullen worden. Zoo lang de werkzaamheden dezer commissie duren zullen, moeten de bepalingen, in het bovengem. besluit, van den 4den december 1813, no. 21, vervat, blijven in derzelver geheel, behoudens de verpligting der commis- sie, om, ten aanzien van zulke punten, als eene on- verwijfde voorziening zullen vorderen, onzen commis- saris-generaal van binnenlandsche zaken te dienen van consideratie en advijs. De commissie zal het resultaat harer werkzaamheden in een algemeen rapport onmid- delijk aan Z. K. H. inleveren, daarbij tevens voordra- gende, zoo wel de middelen, die tot handhaving en be- vordering van wetenschappen en kunsten behooren te worden aangewend, als de voegzaamste wijze, om de directie over dat aangelegen. vak, uit hoogst deszelfs naam, te doen uitoefenen en voeren.

De heeren J. F. W. van Spaen, van Biljoen, A. G.

Campar en H. Muntinghe zijn bij dit besluit geïnvi- reerd, om, zoo dikwerf zij zich in de residentie bevin- den zullen, aan de deliberatien der voorschrevene com- missie deel te nemen, en aan dezelve inmiddels schrif- telijk zoodanige consideratien te suppediteren, als zij, voor het belang der wetenschappen, geraden of dien- stig zullen oordeelen.

Zijnde de commissaris-generaal van binnenlandsche- zaken met de executie van dit besluit belast.

— Bij een ander besluit, van dezelfde dagteekening, heeft Z. K. H. het wapen, zoo door hoogst denzeiven, als door hoogst deszelfs mannelijke en vrouwelijke na- komelingen, te voeren, bepaald.

GENERALE DIRECTIE DER CENTRALE KAS.

De directeur-generaal der centrale kas brengt, bij de- ze, met inhäsie zijner advertentie van den 12den dezer maand, ter kennis van alle daarbij belanghebbenden;

Eerstelijk: Dat, ten kantore van den betaalmeester der nationale schuld, op dinsdag, den 1sten februarij aanstaande, een aanvang zal worden gemaakt met de voldoening der certificaten van verschenen renten over de halfjaren, respectivelijk vervallen, den 22sten maart en 22sten september 1811, en den 22sten maart en den 22sten september 1812, welke, zoo bij de generale di- rectie der nationale schuld, als bij de ontvangers-gene- raal uitgegeven en alnog in omloop mogten zijn.

Ten tweeden: Dat de betaling van deze certificaten, voor zoo verre dezelve in het verleden jaar en vroeger zijn uitgegeven, niet zal kunnen geschieden, dat na dat dezelve alvorens bij de generale directie der nationale schuld zullen zijn gevisceerd, tot het stellen van welk visa, door den commis- F. van West, zal worden ge- vacceerd dagelijks, uitgezonderd des zondags, van des mor- gens ten tien tot des namiddags ten twee uren.

Ten derden: Dat nochtans alle certificaten over de bovengemelde halfjaren, welke eerst sedert den 3den ja- nuarij 11. zijn uitgegeven, van het gedachte visa niet zullen behoeven te zijn voorzien.

Ten vierden: Dat, ten einde eene behoorlijke on- derscheiding worde gehouden tusschen de certificaten, uitgegeven over de bovengemelde halfjaren, en die van het halfjaar, verschenen den 22sten maart 1813, waar- van de afgifte nog is loopende, en om tevens de be- taling van de eene zoo wel als van de andere te be- spoedigen, en alle klagten dien aangaande voor te ko- men, de betaling der certificaten van de vroegere half- jaren, bij uitsluiting, zal plaats hebben in de eerste volle week in iedere maand, terwijl, gedurende den verderen loop der maand, alleen zal worden gevaceerd tot betaling der certificaten over het halfjaar, versche- nen den 22sten maart 1813.

Ten vijfden: Dat bij iedere partij certificaten, van de vroegere halfjaren, welke ten kantore van den betaal- meester der nationale schuld wordt ingebragt, zal moe- ten worden gevoegd eene lijst, geteekend door den in- leveraar, en aanwijzende de nummers en sommen, als- mede de bureaux, alwaar dezelve zijn uitgegeven; waartoe zal moeten worden gebruik gemaakt van het formulier, hetwelk ten kantore van den betaalmeester, tegen voldoening der kosten van papier en drukloon, zal verkrijgbaar zijn; terwijl de certificaten van een en hetzelfde bureau, bij elkander, en naar de volgorde der nummers, moeten worden geplaatst.

Ten zesden: Dat, over ieder onderscheiden jaar, eene afzonderlijke lijst zal moeten worden overgelegd, aizzo- de certificaten van het eene halfjaar nimmer met die van een ander kunnen worden vermengd; hetwelk me-

de ten aanzien van de lijfrenten zal gelden, als welke geenszins met de certificaten van de dootlopende schuld kunnen worden zamengevoegd.

Amsterdam, den zosten januarij 1814.

De adjunct-directeur-generaal der centrale kas,

SIX VAN OTERLEEK.

— Met het aankomen der post ontvangen wij zoo even de tijding, dat de citadel van 's Hertogenbosch, met behulp der ingezetenen, door de pruisische troepen is ingenomen, 800 man en 70 stukken geschut zijn daar door in handen der geallieerde gevallen.

— Men geloof, dat er met Deventer onderhandelingen zijn. Er is heden weder een parlementair derwaarts vertrokken, en in het begin dezer week heeft de kommandant van Deventer, er een gezonden, met drie brieven, als een, waarbij hij 6 boeren van den landstorm, die bij hunnen laatsten uitval gevangen waren genomen, terug zendt; een, waarbij hij een pas verzocht, voor den zoon van den gewezen sous-prefekt, dat een Brabander was; en de derde, waarbij hij den kommanderenden officier desabuseerde, nimmer zijn woord van eer gepasseerd te hebben, om tegen de gecoaliseerden te dienen, zoo als hij wist, dat men van hem dacht; ook meent men te weten, dat er reeds eenige onderhandelingen tusschen hem en den hollandschen landstorm en gardes plaats had. Het garnizoen bestaat nog maar uit circa 7 à 800 man, waaronder nog circa 60 Hollanders en Duitschers, die telken dage deserteren, en 150 zieken. Lang kan het niet meer houden.

— De berigten uit Frankrijk melden, dat aldaar de grootste verwarring en werkeloosheid heerscht. Te Brussel was bij de komst van den commissaris-senateur *Ponte Coulant* alles stil; doch hij heeft nog geene maatregelen van wapening durven nemen, uit vrees voor den algemeenen geest van omwenteling, die er de overhand heeft; en ook voor het groot aantal onwillige conscripts en deserteurs, die in het bosch van Soigny hun verblijf houden en de gendarmes, die op hen worden afgezonden, met bebloede koppen terug jagen. Van Metz door Luxemburg naar Brussel staat geen leger, alleen trekken hier en daar kleine benden van duizend tot drieduizend man heen en weder.

Nog meldt men, dat de burgers van Gend de Franschen uit de stad verjaagd en de poorten gesloten hebben.

DORDRECHT, den 24 Januarij.

Gepasseerden zaterdag namiddag, is het zeer levendig voor Gorinchem toegegaan: tusschen half 1 en half 3 uren, heeft men, voor het eerst, van de batterijen te Sleeuwijk, die, naar men verneemt, bediend worden door het volk van de kanonneerbooten, op Gorinchem geschoten, en een twintigtal hauwitzers in die stad geworpen, waardoor op twee plaatsen brand ontstaan is, die weder spoedig gebluscht moet zijn; uit de vesting is dit vuur der onzen vrij levendig beantwoord, zonder echter veel kwaad te doen.

Terwijl men dus de aandacht des vijands aan dien kant bezig hield, deden de pruisische troepen eenen onverhoedschen aanval op Dalen, en maakten zich van de batterij en de sluizen aldaar, de laatste post, die de Franschen nog buiten de wallen van Gorinchem hadden, meester.

De vijand, zich nu van twee kanten aangevallen ziende, kwam op het denkbeeld, dat hij het ook weldra op alle punten zijn zou, en besloot dus, op zijne beurt,

eene afwending te maken; hij deed alzoo eenen uitval met eenige honderd man en een veldstuk naar den kant van Schellouwen; hier werd hij echter dadelijk, door de onder de wapenen gereed staande Pruisen, zoo warm ontvangen, dat hij, in weinige oogenblikken, genoodzaakt was, met een aanmerkelijk verlies, binnen de poort terug te wijken.

Reeds voor tenige dagen zijn, voor de troepen van het belegerings-korps voor Gorinchem, eenige duizend ijs-spooren en 600 stormladders gerequireerd en geleverd, om, in geval het tot eenen storm komen moest, daarvan gebruik te maken. De belegerden schijnen daar ernstig voor beducht te zijn; want, het gedurig breken van het ijs in de grachten niet genoegezaam oordeelende, zoo begieten zij, sedert een paar weken, dagelijks de wallen met water, ten einde het beklimmen derselven te moeilijker te maken.

Van den absten.

Na het gebeurde voor Gorinchem op laatstleden zaterdag, is weder een parlementair in die vesting gezonden, welke echter niet beter, dan alle voorgaanden geslaagd is. Men heeft daarop, in den nacht van maandag op dinsdag het bombardement van den kant van Sleeuwijk met meer nadruk hervat, en de stad, bijna zonder tusschenpoozen, van des avonds kwartier voor 12 tot des morgens omstreeks 7 uren, beschoten; terwijl deze keer ons vuur maar flauwewijk door den vijand beantwoord is. In het midden van den nacht heeft men uit de stad een brand zien opgaan, die ongeveer een half uur geduurd heeft.

Het is sedert tot heden aan dien kant stil gebleven; echter, naar men verneemt, zal Gorinchem onverwijld nog sterker aangetast worden; en het is indedaad te wenschen, dat het eenmaal ernst met die belegering worde, en dat de vijand, zoo hij langer weigerachtig blijft, zich over te geven, daartoe door het uiterste geweld worde genoodzaakt op dat eindelijk de ingezetenen van Gorinchem, zoo wel die in de vesting gebleven, als die daar uit geweken zijn, uit dien staat van onzekerheid en gedurigen angst gered worden, waarin zij nu sedert een paar maanden verkeeren, en op dat ook het totaal bederf voorgekomen worde van duizenden brave landlieden, die reeds uitgeput zijnde, eerst door de vernielingen en planderingen van den vijand rondom Gorinchem, en daarna door zware inkwartiering en allerlei getrouwe diensten, welke bij een beleg te pas komen, onder anderen, door het maken der batterijen zelve onder het bereik van het vijandelijk geschut, nu nog bedreigd worden, door eene geheele overstroming van alle hunne bezittingen. Het water op de rivieren is sedert eenige dagen aanmerkelijk gewassen, en het begint nu indedaad uiterst hagchelijk met den Ablasserwaard te staan; alleen eene spoedige overgaaf van Gorinchem, die ons in de gelegenheid stelt, de door den vijand gemaakte doorsnijdingen in de dijken te kunnen herstellen, schijnt de onoverzienlijke ellende en de onberekenbare schaden eenet overstroming vanden geheelen Ablasserwaard te kunnen voorkomen.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.
HANZEE-STATEN.

BREMEN, den 21 Januarij.

Volgens geloofwaardige berigten, heeft de generaal *Loison*, den hem door den maarschalk *Davoust* gedaanen voorslag, om de functien van kommandant van Hamburg over te nemen, afgewezen. Het schijnt in het

algemeen, dat er oneenigheid tusschen de generaals in die stad heerscht. De gouverneur *Hogendorp* zou zijn invloed geheel verloren hebben. Voorts is de desertie onder de troepen zeer sterk, bijzonder bij de daaronder zich bevindende Hollanders.

P R U I S S E N.

BERLYN, den 14 Januarij.

De terugkomst van den verbannen generaal *Moreau* uit Amerika, en zijne optreding onder de vijanden van *Napoleon*, moest natuurlijk de gramschap van Frankrijks beheerscher verwekken; doch tot nog toe is, althans in sommige oorden van Europa, de ware reden verborgen gebleven, waarom men dien beklagenswaardigen krijgs-oversten, bij de openbare bulletins, met zulk eene in het oog loopende verbittering heeft aangetast, hem in het ongeluk beschimpt, met zijn pijnlijk levens-einde den spot gedreven, zedelijk gevoel, en zelfs, gelijk maar al te dikwijls, het eerwaardig geloof in de Goddelijke Voorzienigheid misbruikt heeft, om hem den laarsten troost te rooven, die eenen ongelukkigigen in het graf verzellen kan. Dit raadsel heeft zich eenigermate opgelost door het navolgend staats-stuk:

PROCLAMATIE van den generaal MOREAU
aan de Franschen.

FRANSCHE!

In dit vreesselijk oogenblik, nu het Heelal tegen zijn onderdrukker is zamen gezworen, nu alle de natien het hatelijke juk afschudden, waaronder zij zoo lang gebukt gingen, oordeel ik, den pligt eens goeden burgers te vervullen, met op te treden onder de verdedigers van de onafhankelijkheid aller volkeren, om met hen de ketenen mijns vaderlands te verbrijzelen.

Het is de staatszucht niet, het is niet de dorst naar eene billijke wraak, die mij heden de wapenen in de handen geven; de Hemel is mijn getuige, deze gevoelens zijn uitgedoofd in mijn hart, want ik heb meer geluk gevonden sedert mijne ballingschap in den boezem van mijn huisgezin, dan voormaals in de onrust der legers en te midden der schitterendste droomen van roem en van grootheid; maar, elk is zich zelve aan zijn vaderland verschuldigd, en niet zonder van verontwaardiging te sidderen, heb ik het mijne sedert zoo vele jaren kunnen zien weg kwijnen in eene slavernij, duizendmaal afgrijsselijker, dan die der Negers.

Hoe vele vruchteloze wenschen heb ik niet voor Frankrijks verlossing gedaan: geheel Europa lag voor de voeten van den dwingeland, die het verdruchte. Thans zijn de tijden veranderd. Door eene onverzadelijke staatszucht gedreven, grijpt hij beurtelings alle mogendheden aan, en dringt door tot in de woestijnen van Rusland. De vernieling van zeven-maal-honderd duizend menschen, de vernietiging der fransche ruiterij, zie daar de vruchten zijner vermete onderneming. De natien hernemen hare veerkracht, de afgematte en uitgeputte volkeren zeggen een verderfelijks verbond waarwel; maar vergeefs bieden grootmoedige opper-vorsten, gierig op het bloed der menschen, *Napoleon* edelmoedig den vrede, hij miskent zijn toestand. Moede van zijne euveldeeden heeft de Hemel hem eenen digten blinddoek op de oogen gedrukt; het uur zijns ondergangs is daar; hij zelf schept behagen, den afgrond te delven, die hem verzwelgen moet; ons, mijne medeburgers, ons vooral komt het toe, hem daarin neder te stooten.

Frankrijks heil, ziet daar wat het doel van alle mijne begingen zijn zal. Ja ik bemin Frankrijk afgodisch; het heeft alles voor mij gedaan, ik zal alles voor het-

zelve doen. O mijn rampspoedig vaderland, hoe drukkend zijn niet uwe ketenen verzaard, sedert ik Europa verlaten had! Onder welk een noodlottig juk moet gij verkwijnen, aan wien offert gij uwen roem, uwe schatten, uwe kinderen! Gij weet het, alle gij Franschen, het was alleen door misdaad, door trouwloosheid en door alle de springvederen eener machiavellistische staatkunde, dat een Korsikaan zich tot aan uw hoofd wist op te wringen. Zijne cerloosheid was de eerste trap zijner grootheid, het bloed der Paryzenaars de eerste zijner aanspraken op roem. Zal ik u hem afschilderen, kruipende voor de leden van het directoire, alle de partijen beurtelings vleijende en bedriegende, uit Frankrijk verbannen, zijn leger verradende, zijnen wapenbroeder doende vermoorden! weldra, als laffe vlugteling terug gekeerd, vermeestert hij het oppergezag; een slang, in den boezem van *Barras* verward, stoot hij het werktuig zijner grootheid om verre; naJJ erig op den roem van *Pichegru*, op de achting, die het fransche volk mij wel wilde verleenen, bezigt hij tot onzen ondergang de laagste kunstgrepen, de hatelijkste complotten; beloften, eigenhandig door hem onderteekende verklaringen, niets wordt gespaard, om ons in den uitgespannen valstrik te doen storten; neen, ik geloof niet, dat zijne dubbelhartigheid, dat zijne verdorvenheid verder gaan kunnen. O mijn vriend *Pichegru*! naam zoo dierbaar aan Frankrijk, gij werd het slachtoffer der afschuwelijkste onmenselijkheid. Gij stond gereed, zijne trouwloosheid voor het oog uwer regters open te leggen; zijne travanten verworgden u; en ook gij, eenige spruit uit het bloed der *Condés*, gij, ondanks het regt der volkeren, uit een vrij land opgeligt, zonder verhoor, zonder vonnis ter dood gebragt; het hart krimpt weg op de herinnering van zoo vele euveldeeden. Neen, de kannibalen van den aden september, de moordenaars van *Lodewijk XVI* pleegden nimmer ijsselijker gruwelen, doordachter onmenselijkheden; de nakomelingschap zal eenmaal dit lange weefsel van onregtigheden leeren kennen. Alle de bewijsstukken daarvan berusten in handen van Z. M. den Keizer aller Russen; zij zullen eerlang het licht zien. Franschen, gij zult sidderen van verbazing en van afgrijzen; doch, wat zeg ik, kunnen nieuwe schanddaden verbazing wekken van den kant van *Buonaparte*, vijand van zijn eigen bloed, gewapend tegen den boezem, die hem gevoed heeft, diep ondankbaar, ontmenscht uit aangeboren aard, zijn hem bloedschande, moord en alle de misdaden, die de menschen verfoeljen, gemeenzaam. Hij maakt het ongeluk van het gansch Heelal. Ik beroep mij op alle natien, wier geessel hij is. Spanje, Italië, Polen, Duitschland, Pruisen en Holland mogen hunne stemmen verheffen en het vonnis spreken. Europa kent zijn schandgedrag jegens Spanje; het ziet den Paus, die hem de kroon op het hoofd zette, in eenen kerker verkwijnen; het ziet de doorluchtige Vorsten-dochter, die zich voor haren vader en haar vaderland vruchteloos opofferde, als eene lage slavine behandeld, gedwongen, om . . . ; doch laat ik zwijgen; de tijd zal ontsluiten, hetgeen men zelfs nog niet vermoedt. Vestigen wij de oogen alleen op de openbare rampen, die Frankrijk teisteren. Alle nijverheid vernietigd, de akkers onbebouwd, alle bronnen van welvaart opgedroogd, alle huisgezinnen in rouw gedompeld, de jonge lieden der eerste huizen ontrukkt aan den staat, dien zij omhelsd hadden, aan hunne ouders, wier steun zij waren. Nergens eenige vrijheid, alomme het willekeurige dwanggezag en eene algemeene schrik, zie daar, zie

daar het hart verscheusend tafereel, dat mij mijn vaderland aanbiedt. Het is tijd, dat het de voorbeelden der Russen, der Duitschers en der Zweden volge. Komt, Franschen! komt, mijne Wapenbroeders! voegt u bij mij; laat ons eene laatste poging doen, om onze medeburgers te verlossen. Herinnert u, dat, toen Moreau aan uw hoofd streed, gij geene andere vaan volgdet, dan die der eer, en indien wij, met de wapenen in de hand, voor de schoonste aller zaken mogten sneven, laat ons niet vergeten, dat een dood, als van Brutus en van Cassius, duizendwerf roemrijker is, dan een leven, doorgebracht in schande en in slavernij.

Gegeven in het legerkamp te Commotor, den 16den augustus 1813.

M O R E A U.

Ajutant-generaal van Z. M. den Keizer aller Russen.

KONINGSBERGEN, den 2 Januarij.

Men verwacht alhier uit St. Petersburg, over Riga en Memel, H. M. de Keizerin aller Russen, onder den naam van gravin von Durlach. Hoogstdezelve wordt door hare zuster, prinses Katharina, van Baden begeleid, en begeeft zich, over Berlijn, naar Karlsruhe.

D U I T S C H L A N D.

KARLSRUHE, den 17 Januarij.

Z. K. H. de kroon-prins van Wurtemberg heeft, te Epinal, een roemrijk gevecht geleverd; hij heeft 800 man gevangen gemaakt, en twee regementen kavalerie van de jonge garde bijna geheel vernield.

Z. H. de prins van Hessen-Homburg heeft zijn hoofdkwartier te Dijon.

MANHEIM, den 18 Januarij.

Het hoofdkwartier van den generaal Sacken was, den 15den, te Nancy; zijne voorhoede heeft Toul afgesneden; en zijne lichte kavalerie stroopt, ter linker- en rechter zijde, verre voorwaarts die beide steden.

Het silezisch leger heeft Metz omsingeld; de hertog van Belluno heeft die positie verlaten. Alle de berigten zijn eensluidende omtrent het onthaal, dat de ingezetenen aan de geallieerden doen, als ook over de krijgstucht, die door dezen in acht genomen wordt.

Landau wordt zeer naauw geblokkeerd; de bondgenooten hebben zelfs het dorp Queichheim bezet, hetwelk, tijdens den revolutie-oorlog, een gedeelte der werken van die vesting uitmaakte. Reeds heeft men den eersten parallel geopend.

FRANKFORT, den 17 Januarij.

Wij ontvangen, op dit oogenblik, de officiële tijding, dat de veldmaarschalk von Blucher, den 16den, zijn hoofdkwartier te Nancy gevestigd heeft.

13de BULLETIN VAN HET SILEZISCHE LEGER.

ST. AVOLD (in Lotharingen), den 15den januarij 1814.

Den 9den januarij deed de generaal-majoor Karpoff de Kozakken, in de ommestrecken van Sarguemines, de Sara overtrekken.

Daar de vijand, ten gevolge van een plaats gehad hebbend gevecht, dat punt verlaten had, werd er eene brug geslagen. De generaal York had, te Becking, eene brug over de Sare doen slaan, ten einde, in den ochtend van den 10den, zijne kavalerie te doen overtrekken, om den vijand aan te vallen. Doch deze had reeds, te middernacht, de stelling aan de Sare verlaten, en was op St. Avold terug getrokken.

Tegen den middag, werden de bruggen van Sarbruck en van Sarguemines hersteld. De lichte kavalerie der beide korpsen kwam, dien dag, te Forbach aan.

Den 11den januarij vonden de voorhoeden den vijand

te St. Avold. Een barailon van het 12de regement van reserve bemagtigde de stad, en de vijand trok op Metz terug.

De generaal York volgde den vijand langs dien weg, deed Sar-Louis blokkeren, zond eene brigade naar Thionville, en eene naar Luxemburg.

De kavalerie der voorhoede drong den vijand tot aan de poorten van Metz terug, en maakte er eenige gevangenen.

Het korps van den generaal Sacken begaf zich naar Nancy en naar Pont-à-Mousson. De kavalerie van de voorhoede kwam, den 13den januarij, voor deze beide plaatsen aan, en manoeuvreerde, in afwachting der aankomst van de infanterie.

Den 14den januarij verliet de vijand de Moezel en trok op Toul terug; de pruisische generaal-majoor vorst Biron van Courland presenteerde aan den infanterie-generaal baron von Sacken de sleutels der stad Nancy. Het is eene der schoonste steden van Frankrijk; zij bevat 30 duizend inwoners.

De vijand had niet verwacht, dat het leger van Silezie den Rijn zou overtrekken. Hij tracht thans een landstorm te organiseren; doch hij heeft voor de uitvoering van dien maatregel te weinig tijd over, en het volk kent te zeer zijne belangen, om nuttelooze stappen te doen, die het geheel ongelukkig zouden maken.

De wegen zijn met deserteurs en weerspannige conscrits bedekt, aan welken men paspoorten geeft, ten einde naar hunnent terug te keeren.

De kavalerie van het silezisch leger vervolgt den vijand langs de Maas.

H O N G A R I J E.

PRESBURG, den 7 Januarij.

Er zijn alhier aangekomen 8 fransche generaals, 18 kolonels, 23 luitenant-kolonels en 504 officieren, een gedeelte der bezetting van Dresde uitmakende. De generaals zijn de graven de Lobau, Dumonceau, Cas-sagne, Revest, Fesensac, Chartrand, Doucet en Pas-kowski.

Z W I T S E R L A N D.

BAZEL, den 12 Januarij.

(Ten elf uren des avonds.)

Het gevecht voor Befort is niet zeer gewigtig geweest. Het hoofdkwartier der geallieerden bevond zich gister te Montbeillard; heden moet hetzelfde 10 mijlen meer voorwaarts verlegd zijn. De ruiterij is, zonder slag of stoot, te Dijon binnengekomen. Nergens vinden de bondgenooten hinderpalen, noch zelfs een leger, dat hen tegenhouden kan. Men vergenoegt zich, de steden, die bezettingen hebben, te blokkeren.

— De Gazette de France, van den 3sten december 1813, meldt, dat de heeren de Talleyrand en Bournoisville, van wege den senaat, vertrokken waren, met onbepaalde volmagten voorzien, om over den wrede te handelen.

Van den 13den:

— In den nacht van den 9den tot den 10den, zijn hier twee couriers van Parys aangekomen, met dépêches voor den prins van Schwarzzenberg.

— HH. MM. de Keizers van Oostenrijken van Rusland en de Koning van Pruisen hebben, den 13den, hunne plegtige intrede te Bazil gedaan; hoogstdezelven werden door de russische en pruisische garde voorafgegaan en gevolgd. Het was een ontzagverwekkend schouwspel, die drie Monarchen, den Rijn te zien overtrekken, op dienzelfden dag, welke, volgens de russische tijdskeening, men den eersten dag van het jaar overseenkomt.

DE KERKVOOGDEN van den DORPE SCHELTENS gedruken, op VRYDAG den 1den FEBRUARY 1814, ten morgens ten twee uren, by de beschryving, van des namiddags ten twee uren, by de provisionele en finale verkoop van huije van *Ed. J. SCHEERSMA*, kastelein te Scheltens, publiek te verhuuren, ten overstaan van den notaris *G. S. ROLSMAN*, te Bolsward, en onder nadere approbatie van de heeren commissarissen-generaal van dit departement, te Wierden.

- 1. Eene ZATHE en LANDEN, met HUIZINGE en SCHUUR, cum annexis, gelegen onder den dorpe Scheltens, groot 7 pondematen GREIDLAND; by *Allart Oenof-Terpstra*, cum uxore in gebruik, tot St. Petri en mei 1814.
- 2. Eene ZATHE en LANDEN, met HUIZINGE en SCHUUR, cum annexis, aldaar, groot 12 pondematen GREIDLAND en 1 pondemate BOUWLAND; by *Sybrén Meinses de Witte* cum uxore in gebruik, tot St. Petri en mei 1814.

Zynde de condities intusschen by voornoemden notaris te vinden. Wie hieraan gadinge maakt, kome op MAANDAG den zevenden FEBRUARY 1814, des voormiddags ten elf uren, in de dorpekerk aldaar, ten einde te overwegen en te besluten, aangaande de noodige reparatie of vernieuwing van den TOREN van Rauwerd.

De belanghebbenden gelieven badacht te zyn, dat de afwezigen by de meerderheid gerekend worden, om het even van welken aard het besluit mag zyn.
RAUWERD, den 27-january 1814.

PIETER THOMAS DOTINGA, JOUKE GERBENS GERBRANDI.

DE ARME-VOOGDEN van de roomsch-katholyke gemeente te Bolsward, gedruken, op DONDERDAGEN den 17den FEBRUARY 1814, des namiddags ten twee uren, by de beschryving, verhooging en provisionele toewyding, op huide arme-kamer aldaar, onder nadere approbatie van de heeren commissarissen van dit departement, ten overstaan van den notaris *G. S. ROLSMAN*, publiek, by srykgeld, te verhuuren:

Zekere ZATHE en LANDEN, met HUIZINGE, SCHURE, HOVINGE en WATERMOLEN cum annexis, onder den dorpe Scharnegoutum; by *Otto Risntzes* cum uxore, tot St. PETRI en MEI 1814, in gebruik; zynde de condities intusschen by den boekhouder *P. JELGERSMA*, aldaar, te vinden.

De notaris *N. MEYER*, te Bolsward, zal, publiek aan den meestbiedenden, by sryk- en verhoogelden, presenteren te verkoopen:

Zekere 20 pondematen GREIDLAND, in twee stukken, als één van 10, en één van 10 pondematen, naast elkander gelegen, van den Huisjedyk, onder den dorpe Nieuwland; hebbende tot aansleggen het Weeshuis van Bolsward, ten Oosten, en de heer *A. Adams*, ten Noorden; thans by *Wijger Eskraansz Galena*, huijsman, onder Nieuwland, als eigenaar in gebruik, en op St. PETRI 1814, vry te aanvaarden.

Wie hieraan gadinge heeft, kome, op DONDERDAG den 3den FEBRUARY 1814, by den finalen palmslag, des namiddags ten twee uren, ten huize van *H. HETTEMAN*, kastelein in het Hart, te Bolsward, en koop, op condities die voor te lezen, welke intusschen te vernemen zyn, ten kantore van voornoemden notaris, ZEG HET VOORT.

De openbare notaris *S. STOFFELS*, te Workum, zal, op VRYDAGEN den 28sten JANUARY des voornamden FEBRUARY 1814, tevens des namiddags ten twee uren, in het Lande, Welvaten, aldaar, by de beschryving van den finalen palmslag, publiek, aan den meestbiedenden, verkoopen:

Den veldweg hertinnend zin bezeid *TJALK-SCHIED*, in den jare 1810, te Workum, op de Wers van de heeren *Edes Heer de Bode van Comp.* gebouwd, *DE JONGE WILHELM* geschild, zynde lang 700 wyds, 15 schuooten en hol, en raten; by *Pieter van der Horst*, als eigenaar bevaren geweest; liggende aan gedachte Wers, almet, alles deszelfs rondhout, steil, steil, tankers, touwen en hetgeen er verder annex is; breeder by biljetten omschreven.

De notaris *P. M. B. BRAUNIUS* en de gaffier *G. S. STEENSMA* zullen, op ZATURDAG den 5den FEBRUARY 1814, des namiddags precies ten één uur, ten huize van *JAN RADMAN*, kastelein te Bergum, in het openbaar presenteren te verkoopen:

Eene heerlyke ZATHE en LANDEN, met HUIS en SCHUUR, staande en gelegen in het West van Bergum, zynde no. 2003; zoodanig door den heer *F. Houwink* wordt bewoond en gebruikt, groot honderd en vyftig pondematen, en zulks by stukken, by biljetten omschreven. De betalinge der koopsche is op zeer gemaklyke termynen bepaald.

De notaris *P. MOYON*, te Sneek; gedrukt publiek te verkoopen: Eene uitmunten wel zeer gering staande huizinge met HUIZINGE, zynde zeer uitgestrekt, en PAKHUIS er achter, staande op het Grootland in hopen Sneek, wyk 3, no. 126, by mejufvrouw de weduwe *Tulleners*, als eigenaarfehe wordende bewoond, op den 1den MEI 1814, vry te aanvaarden, of zoo de koper daar belang in stelt, ook voor eene-billyke verwoeding vroeger; behalven een zeer ruim voorhuis voor allen handel geschik, heeft dit huis, vyf beneden, en eene kokers-kamer, kaken, plaats, bleek, put, regenwatersbak, drie onderscheidene zolders, waarvan een met een uitgang in de weg, en voor dezen gebruikt tot tabaks-vest en kervery; mede op zolder een zeer groote windas, met touwen en kasten, wordende het pakhuis, en windas, mede in de koop van het huis getrokken.

Wie hieraan gadinge maakt, kome op MAANDAG den 7den FEBRUARY 1814, by de beschryving, ten huize van den kastelein *Engbert S. Dalma*, in den Wierden Arend, te Sneek, en op MAANDAG den een-en-twintigsten FEBRUARY daaraanvolgenden; by *Jappe Hyljes*, in het Lemster Veehuis, by den finalen palmslag. De condities te vernemen by den voornoemden notaris.

Een huur op MEI aanstaande, eene moderne HUIZINGE, staande op eene zeer aangename ruime stand, in deze stad, voorzien van alle commoditeiten; te havigen aan het bureau van dit Dagblad.

Men presenteert, by gesloten briefjes, te verhuuren, voor vyf jaren, in te gaan METRI en MEI 1814: Vyftig pondematen en tien einzen GREIDLAND, met eene uitmunten HUIZINGE en SCHUUR, staande aan den Trekweg, hüten het Oost, onder Franeker, thans door de wed. *Jaakje, Nucklas* bewoond en gebruikt.

Wie gadinge heeft, vervoege zich by den notaris *Isaac Telling*, te Franeker, by wien de briefjes vrachtvry moeten worden ingezonden, voor den 1den FEBRUARY eersikomstig.